

Medlemsbrev andra halvåret 2023

I detta medlemsbrev sammanfattar vi KLYS arbete och aktiviteter under andra halvåret 2023.

Du hittar KLYS senaste yttranden och skrivelser samt annat läsvärt på vår webb. Vi gör också löpande uppdateringar på KLYS Facebooksida, LinkedIn-, Instagram- och Twitter-konton. Där finns aktuell information, nyheter och kommentarer från KLYS. Följ oss gärna där!

Trevlig läsning!

KLYS ORGANISATION

NY ORDFÖRANDE FÖR KLYS

Vid ett extrainsatt årsmöte den 18 oktober valdes **Mårten Sandén** enhälligt till ny ordförande för KLYS. Mårten har en lång karriär som författare och låtskrivare bakom sig, med fler än 40 barn- och ungdomsböcker och låtar för en rad namnkunniga artister. Han har ett stort engagemang för att förbättra kulturlivets förutsättningar och kulturskapares villkor, bland annat genom Sveriges Författarförbund och som tidigare ordförande i Svenska Barnboksakademien. Mårten är även medlem i SKAP.

KLYS tidigare ordförande Karin Inde är sedan våren ordförande för Musikerförbundet, och kommer att fortsätta vara aktiv inom KLYS, som ledamot i arbetsutskottet.

NATIONELL KULTUR- OCH MEDIEPOLITIK

BUDGETPROPOSITIONEN FÖR 2024

Den 20 september presenterade regeringen med stöd av Sverigedemokraterna sin budgetproposition inför 2024. KLYS skrev att det var en "rekordsvag budget trots enorma behov" och att budgeten i praktiken innebär en kraftig urholkning av anslagen till kulturlivet. Utöver detta lyfte KLYS särskilt den gigantiska nedskärningen av anslagen till studieförbunden samt den aviserade sammanslagningen av Konstnärsnämnden och Kulturrådet (läs mer nedan). KLYS uttalande om budgeten fick stor spridning i sociala medier och går att ta del av på [KLYS webb](#).

Med anledning av nedskärningen av studieförbundens anslag skrev KLYS den 9 oktober tillsammans med Ideell kulturallians och Sveriges Museer en [debattartikel](#) i Svenska Dagbladet.

REGERINGENS PLANER OM SAMMANSLAGNING AV KONSTNÄRSNÄMNDEN OCH KULTURRÅDET

I budgetpropositionen för 2024 **presenterade regeringen sina planer om att inordna Konstnärsnämnden i Kulturrådet**, vilket KLYS är djupt kritisk till. Myndigheterna har själva fått i uppdrag att ta fram ett förslag på hur sammanslagningen skulle kunna se ut. Uppdraget offentliggjordes den 16 november och ska vara genomfört senast den 1 mars 2024.

KLYS lämnade den 21 november en **skrivelse till kulturministern** där en rad argument emot sammanslagningen lyftes, bland annat att konstnärlig frihet och kulturell mångfald värnas bäst genom flera finansieringskällor, och att den djupa kunskap och expertis som Konstnärsnämnden har fungerar som en garant för ett starkt konstnärspolitiskt perspektiv i den svenska kulturpolitiken. Skrivelsen publicerades även som ett öppet brev och pressmeddelande. Nyheten plockades upp av TT, och fick spridning i en rad tidningar, däribland **Göteborgs-Posten** och **Sydsvenskan**. KLYS ordförande intervjuades även i **SR:s Kulturnytt**. På [KLYS webb](#) går det att ta del av skrivelsen i sin helhet.

PUBLIC SERVICE-UTREDNINGEN

I februari tillsatte regeringen en parlamentarisk utredning ledd av Göran Hägglund (KD) som ska se över de nya sändningsvillkoren inför kommande tillståndsperiod fr.o.m. 2026, **Dir. 2023:27 Långsiktiga villkor för ett hållfast och oberoende public service**. Utredningen ska lämna sitt slutbetänkande i april 2024.

Under året har KLYS träffat företrädare för SVT och UR för att diskutera utredningens uppdrag.

Den 22 augusti hade KLYS ett **möte med utredningens sekreterare**. KLYS representerades av ordförande, 1:e vice ordförande och verksamhetsledare. Vid mötet lyftes en rad viktiga frågor, däribland:

- vikten av ett fortsatt brett innehållsuppdrag,
- behovet av en stärkt och långsiktigt stabil finansiering,
- vikten av ett fortsatt starkt och dynamiskt kulturuppdrag,
- förtydligande av villkoret att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet, bland annat genom att erbjuda goda villkor för medverkande kulturskapare i enlighet med gällande avtal, arvodesrekommendationer och ny upphovsrättslagstiftning.

I anslutning till mötet lämnade KLYS även en skrivelse till utredningen.

KLYS kommer att bjuda in public service-kommitténs ordförande Göran Hägglund till nämndmötet i januari.

KONSTNÄRSNÄMNDENS KONFERENS "PERSPEKTIV PÅ"

Den 16 november genomförde **Konstnärsnämnden** sin årliga konferens "Perspektiv på" som i år hade fokus på stärkta villkor för konstnärer. Under konferensen lyftes kulturskapares sociala och ekonomiska villkor ur olika perspektiv, bland annat hölls ett panelsamtal med **Josefine Engström**, ordf. Svenska Tecknare, **Paulina Holmgren**, ordf. Svenska Fotografers Förbund, **Alex Haridi**, ordf. Dramatikerförbundet och **Karin Inde**, ordf. Musikerförbundet. De gav en nulägesrapport från sina respektive konstområden och diskuterade vad som behöver göras framåt. Konferensen spelades in och kommer att publiceras på Konstnärsnämndens hemsida.

UPPHOVSRÄTT OCH YTTRANDEFRIHET

NY UPPHOVSRÄTTSLAGSTIFTNING (EU:S DSM-RÄTTSDIREKTIV)

Den nya lagstiftningen, som innebär ett genomförande av EU:s upphovsrättsdirektiv, **trädde i kraft den 1 januari 2023**. Lagstiftningen ska ge uphovspersoner och utövande konstnärer en starkare position i avtalsammanhang och bättre möjligheter till skälig ersättning och insyn i de intäkter som deras rättigheter genererar.

Under året har ett arbete inletts i KLYS med att bevaka tolkningen och tillämpningen av den nya lagstiftningen genom **informations- och erfarenhetsutbyte i KLYS**. Planen är att också samarbeta kring informationsinsatser från KLYS och medlemsorganisationer, som stöd vid individuella och kollektiva avtalsförhandlingar. KLYS publicerade ny information om den nya lagen på sin webb under hösten.

Som ett led i informationsarbetet anordnade KLYS tillsammans med Sveriges Författarförbund på Bokmässan i

Göteborg **seminariet Den nya upphovsrättslagen – succé eller misslyckande?** med Anders Rydell som samtalsledare. I panelen hade vi bjudit in företrädare från KLYS medlemsförbund - Åsa Anesäter, jurist Författarförbundet, Alex Haridi, ordförande Dramatikerförbundet, och Paulina Holmgren, ordförande Svenska Fotografers Förbund - för att ta reda på hur den nya upphovsrättslagen fungerar i praktiken för deras respektive yrkesgrupper. Seminariet var fullsatt och det enda på Bokmässan som ägnades åt att analysera den nya lagens effekter.

INSKRÄNKNINGsutredningen

Förra året tillsatte regeringen en ny utredning som **ser över inskränkningarna i upphovsrättslagen Dir. 2022:125**. KLYS expert i utredningen är Lina Heyman, chefsjurist på Stim. KLYS har en särskild referensgrupp för samordning och förankring när det gäller utredningens frågor. KLYS har gjort olika typer av skriftliga inspel samt haft möten med utredningen. KLYS ambition är att stärka och upprätthålla uphovspersoners och utövares upphovsrättsliga ställning i förhållande till eventuella ändringar i upphovsrättslagens inskränkningskapitel. Utredningen ska lämna sitt **slutbetänkande i januari 2024**, och kommer sedan att remitteras till KLYS och medlemsorganisationerna.

ÖVERSYN AV PRIVATKOPIERINGSERÄTTNINGEN

Utredningen om privatkopieringsersättningen (PKE) presenterade sitt slutbetänkande under 2022 och **KLYS och Copyswede lämnade sitt gemensamma yttrande över betänkandet under hösten samma år**.

I utredningen föreslås bland annat en **breddning av ersättningsberättigade till ord- och bildområdet**, vilket är något som KLYS drivit länge. Vidare blir PKE-systemet även i fortsättningen en **civilrättslig ordning** och inte en offentligt rättslig sådan, vilket har varit en viktig fråga för KLYS att värna om.

Däremot föreslås en rad förändringar i systemet, inte minst **en ny nämnd som ska lösa tvister beträffande PKE**, och som ska inrättas inom PRV:s verksamhet. Här har KLYS och Copyswede haft flera invändningar.

Det pågår fortfarande **beredning av förslagen** på justitiedepartementet och en proposition till riksdagen är att vänta först någon gång under nästa år.

KLYS ARBETE MED AI-FRÅGOR

Under våren startade KLYS ett nytt **nätverk för AI-frågor**, som till en början tagit ett **brett grepp** och diskuterar AI ur olika perspektiv, till exempel utifrån etik, sysselsättning och upphovsrätt.

Under hösten har arbetet i nätverket varit inriktat på att ta fram **en gemensam AI-strategi från KLYS**, som tydliggör förhållnings- och arbetssätt samt olika ställningstaganden från KLYS på området. Planen är att strategin ska antas av KLYS arbetsutskott den 4 december och sedan användas som arbetsplan inför 2024. KLYS planerar också att tillsätta **en mindre arbetsgrupp** för att ta arbetet vidare.

Eftersom strategin är omfattande och innebär en rad arbetsuppgifter som inte ryms inom KLYS befintliga kansli arbetar KLYS för att **ressursätta strategin under 2024**, med extra ekonomiskt stöd från upphovsrättssällskapen och från KLYS medlemsorganisationer.

KLYS har under hösten inhämtat beskrivningar från de olika konstområdena/organisationerna i KLYS om hur AI påverkar deras respektive yrkesgrupper. Dessa beskrivningar har inlämnats till **kulturdepartementet**, som bjudit in till ett **rundabordsamtal om AI den 19 januari**.

ARBETSMARKNAD, SOCIAL TRYGGHET OCH SKATTER

SOCIAL TRYGGHET

I juni presenterades den så kallade SGI-utredningen, **SOU 2023:30 Ett trygghetssystem för alla**, som lägger förslag till hur sjukförsäkringen kan anpassas till frilansares och kombinatörers villkor. Särskild utredare har varit Calle Nathanson, chef för ABF Stockholm. Utredningen innehåller lösningar på många av de frågor som KLYS länge drivit, till exempel en mer rättvis sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för kombinatörer samt SGI för stipendier, vilket innebär att frilansande kulturskapare nu antligen kan få en bättre social trygghet.

KLYS verksamhetsledare **Ulrica Källén har varit expert i utredningen**, och en särskild referensgrupp i KLYS har varit kopplad till den där representanter från KLYS socialförsäkringsnätverk ingått.

KLYS anordnade ett **seminarium i Almedalen** med rubriken **Frilans eller föräldraledig – måste man välja?** om utredningens förslag. Seminariet finns att se [här](#).

Tidigare i höstas **remitterades utredningen** och KLYS skickade ett pressmeddelande där vi välkomnade utredningens förslag och uppmanade regeringen att gå vidare med dem. Yttrande från KLYS kommer att inlämnas **den 22 december** och ett möte för diskussion om utredningens förslag är utsatt till den 30 november i KLYS socialförsäkringsnätverk.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen har den nya regeringen aviserat att de ska **gå vidare med a-kasseutredningens förslag** och planerar en proposition till riksdagen under nästa år. KLYS välkomnade detta och

planerar en uppvaktning av arbetsmarknadsdepartementet när det gäller a-kassefrågor.

KONSTEN ATT DELTA

Sedan den 1 januari 2023 är KLYS **inte längre projektägare för Konsten att delta (KAD)**. Ägarskapet har tagits över av Konstnärscentrum.

Den 22 november genomförde Konsten att delta en **konferens om samverkan för mångfald och breddad rekrytering** på Strindbergs Intima Teater i Stockholm, där KLYS ordförande och koordinator deltog. Vid konferensen presenterades rapporter från SKAP, Kulturrådet och Myndigheten för kulturanalys, samt reflektioner från politiken och forskningen. Det konstaterades att utvecklingen går framåt, om än långsamt. Flera deltagare lyfte vikten av att fortsätta mäta och analysera, att arbeta långsiktigt och systematiskt, att få in frågorna i den ordinarie verksamheten, och det krävs större ekonomiska resurser.

KLYS ARVODESREKOMMENDATIONER

Vid sitt möte den 21 september fastställde KLYS arbetsutskott **uppdaterade minimirekommendationer för avtal och arvoden**, som träder i kraft den 1 januari 2024. Beslutet har förberetts av en arbetsgrupp med representanter från KLYS medlemsorganisationer och från centrumbildningarna.

Under hösten har de uppdaterade rekommendationerna kommunicerats till olika berörda målgrupper och till allmänheten. Rekommendationerna går att ta del av på KLYS webb. En uppdaterad folder har tagits fram, formgiven av Eva Lindeberg.

Den 23 november anordnade Region Västernorrland ett digitalt seminarium där KLYS verksamhetsledare informerade om de nya rekommendationerna samt KLYS arbete för skäliga arvoden och ersättningar. Vid seminariet deltog även jurister från ett flertal av KLYS medlemsorganisationer.

KULTURELLA OCH KREATIVA BRANSCHER (KKB)

I slutet av förra året lämnade KLYS ett omfattande yttrande över betänkandet Kreativa Sverige SOU 2022:44, **i vilket föreslås en nationell strategi för kulturella och kreativa branscher i Sverige**.

Eva Månsson, verksamhetsledare för Konstnärernas Riksorganisation, var **KLYS expert i utredningen**, och sammankallande i KLYS arbetsgrupp för kulturella och kreativa branscher; **KKB-gruppen**. Hon har också bistått KLYS i arbetet med yttrandet.

Remissvaren har under året beretts inom kulturdepartementet, som inom kort kommer att presentera sina planer på området.

Den 12 september bjöds **Stefan Ahlenius** och **Peter Gahnström** från Konstnärsnämnden in till ett möte med KLYS KKB-grupp med anledning av en fallstudie – ”Får företagande konstnärer innovationsmedel” – som Konstnärsnämnden genomfört och som de informerade om.

REGIONAL KULTURPOLITIK

REGIONALA KULTURPLANER PÅ REMISS 2024

Under 2024 remitterar följande fem regioner nya kulturplaner som ska börja gälla den 1 januari 2025: **Skåne**, **Halland**, **Kronoberg**, **Kalmar län** och **Gotland**. Under våren och fram till mitten av september nästa år inlämnar KLYS kansli i samråd med flera av medlemsorganisationerna remissyttranden över planerna. Yttrandena kommer att publiceras på KLYS webb.

REGIONALA MÖTEN OCH KONFERENSER UNDER HÖSTEN 2023 SOM KLYS DELTAGIT I

- 3 okt: **Region Hallands** kulturskaparsamråd i Halmstad.
- 4 okt: Konferensen **Carl Film Forum** i Karlskrona.
- 10 okt: **Region Östergötlands** bild och formsamråd i Linköping.
- 16-18 okt: **SKR:s kulturkonferens** i Skellefteå.
- 19 okt: **Region Stockholms** webinarium om kultursamverkansutredningen.
- 27 okt: SKR:s webinarium om kultursamverkansutredningen.
- 16 nov: **Konstnärsnämndens** konferens ”Perspektiv på” om kulturskapares villkor.
- 22-23 nov: **Västra Götalands** och **Värmlands** regionala webinarium om kulturstöd.
- 23 nov: **Region Västernorrlands** webinarium om kulturskapares villkor med fokus på arvoden och upphovsrätt.
- 27 nov: **Region Skånes** samrådsmöte med kulturskapare och kulturaktörer i regionen.
- 5 dec: **Region Kalmar läns** kulturkonferens i Kalmar på temat breddat deltagande.

KULTURSAMVERKANSUTREDNINGEN

I slutet av september presenterades **kultursamverkansutredningens** slutbetänkande *Kultursamhället* (SOU 2023:58). Mats Svegfors var ansvarig utredare tillsammans med ett sekretariat på fyra personer. Den ett år långa utredningens uppgift var att göra en översyn av kultursamverkansmodellen. I utredningens **expertgrupp** på tolv personer fanns KLYS representerat med sin regionalpolitiska strateg **Carl Liungman**.

Ett av de mest genomgripande förslagen i utredningen är att nya så kallade **kultursamverkansplaner** ska upprättas där även kommuner ska få ta del av statliga kulturmedel direkt för att fördela inom sitt kulturliv på samma vis som regionerna gör idag. **Kulturbegreppet** föreslås generellt sett breddas i en ny förordning, och det föreslås **en lag för kultursamverkansmodellen**, som bland annat ställer som krav att få ta del av statliga kulturmedel inom modellen, att det dokumenteras hur konstnärlig frihet värnas i regionen/kommunen. Positivt är att regional dialog med kulturskapare lagstadgas och lyfts fram som viktiga, samt att KLYS roll i arbetet med att värna konstnärspolitiska perspektiv i modellen befästs ytterligare i förslaget till ny förordning.

Förslagen kommer sannolikt att innebära en förändring av modellens funktion och syfte, vilket lär få både bra och dåliga konstnärspolitiska följder på olika nivåer. **KLYS ser risker med flera av förslagen**, dels för ökad ojämlikhet i utbud och konstnärlig kvalitet i olika regioner, dels för ökad obalans i kulturlivets ekosystem, vilket i sig kan försvaga finansieringen av professionell kultur. Det behövs en fördjupande konsekvensanalys av hur kulturskapares villkor i regioner och kommuner påverkas i praktiken och på längre sikt.

Slutbetänkandet går sannolikt ut på remiss under vintern.

NYHETER I REGIONER OCH KOMMUNER

Lunds kommun hade sitt fleråriga kulturprogram på remiss under året. KLYS yttrade sig och ser positivt på kommunens konstnärspolitiska tydlighet i programmet.

Malmö stad har skickat ut sitt förslag till nytt flerårigt kulturprogram på remiss som pågår fram till mitten av februari. KLYS kommer att yttra sig över detta dokument.

Region Stockholm har sedan några år nu enbart konstområdesspecifika dialoger med det professionella kulturlivets företrädare. Regionen har tidigare träffat KLYS samlat på årliga möten, men ser nu ett större värde i att

föra dialoger direkt med de olika konstområdenas förbund och intresseorganisationer.

Region Värmland ska inom kort starta upp sitt pausade samråd för kulturskapare. **Region Dalarna** gör samma sak.

KLYS MÖTESPLATS FÖR KULTURSKAPARE I LANDET

KLYS Mötesplats 2023, den årliga diskussionsträffen för professionella kulturskapare som engagerar sig i regionala samråd med förvaltningar, kommer att arrangeras som en digital konferens i februari 2024. Temat för mötet blir att konstnärspolitiskt diskutera förslagen i kultursamverkansutredningen, som sannolikt går ut på remiss under vintern.

INTERNATIONELLT

NORDISKT

Den 1 september genomfördes ett **nordiskt konstnärsmöte i Helsingfors**, med KLYS finska systerorganisation Forum Artis som värd. KLYS ordförande och verksamhetsledare deltog.

Nordiska ministerrådets nedskärningar i den nordiska kulturbudgeten innebär att **Skandinaviska föreningen i Rom (Circolo Scandinavo)** står helt utan stöd fr.o.m. 2024. Inför nordiska sessionen i Oslo, som ägde rum i månadsskiftet oktober/november, skickade KLYS tillsammans med Nordiska konstnärsrådet **ännu ett protestbrev till berörda politiker**. Brevet publicerades även i form av ett **öppet brev och pressmeddelande**. Circolo har fått beskedet att nedskärningen för 2024 kvarstår, men att de har möjlighet att söka särskilda projektmedel för sin verksamhet för nästa år. KLYS kommer att agera för att säkra Circolos finansiering inför nästa budgetperiod, 2025–2029. Från årsskiftet är Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet.

Som ny representant från Nordiska konstnärsrådet i Circolos styrelse, efter den svenska dramatiker Mia Törnqvist, har den isländska författaren **Kristine Helga** nominerats.

EUROPEISKT

KLYS verksamhetsledare deltog den 9 november vid KLYS europeiska nätverk **ECCD:s årsmöte**, där frågor som implementeringen av EU:s DSM-direktiv samt EU:s AVMS-direktiv diskuterades. Dagen innan hade ECCD också anordnat ett seminarium i EU-parlamentet om så kallad *discoverability* och AI.

GLOBALT

KLYS verksamhetsledare Ulrica Källén deltog den 15–16 november som **rådgivare till den svenska delegationen** vid kulturkommissionen under **Unescos generalkonferens i Paris**. Vid konferensen antogs bland annat en rapport om medlemsstaternas rapportering av Unescos rekommendation från 1980 om *the Status of the Artist*.

Svenska Unescorådet, där KLYS verksamhetsledare sitter som ledamot, har initierat ett arbete på nationell nivå, med namnet **Demokratins röstbärare**, som innebär att hitta samarbeten och synergier mellan journalistisk, akademisk och konstnärlig frihet. En särskild koordineringsgrupp har tillsatts för att ta arbetet vidare och planerar nu ett **uppstartsmöte för ett kommande nätverk i frågan till den 21 mars 2024**. KLYS medlemsorganisationer är alla inbjudna att delta vid uppstartsmötet och i nätverket.

KOMMUNIKATION OCH MEDIA

MÖTE I KLYS KOMMUNIKATIONSNÄTVERK

Den 18 september hölls ett **möte i KLYS Kommunikationsnätverk**. Vid mötet diskuterades främst kommunikationen kring KLYS uppdaterade arvodesrekommendationer, som gäller från den 1 januari 2024. Mötet hann även diskutera aktuella frågor inom medlemsorganisationerna och hur dessa kommuniceras.

Nästa möte är planerat till den 11 december, i Svenska Tecknares lokaler.

Nätverket är till för dem i KLYS medlemsorganisationer som arbetar med kommunikation. Nätverket har en egen grupp på Facebook samt en mejlgrupp.

KLYS I MEDIA

- 27 sep: KLYS verksamhetsledare uttalar sig i Dagens Nyheter om kultursamverkansutredningen
- 27 sep: SVT Kulturnyheterna plockar upp KLYS pressmeddelande om kultursamverkansutredningen
- 9 okt: KLYS publicerar en debattartikel i Svenska Dagbladet med anledning av neddragningen av anslagen till studieförbunden, tillsammans med Ideell kulturallians och Sveriges Museer
- 21 nov: TT plockar upp vårt pressmeddelande om sammanslagningen av Konstnärsnämnden och Kulturrådet och flera tidningar ute i landet rapporterar

- 21 nov: KLYS ordförande uttalar sig i SR:s Kulturnytt med anledning av sammanslagningen av Konstnärsnämnden och Kulturrådet

Webb: www.klys.se

Facebook: [KLYS](#)
Twitter: [@KLYS59](#)
Instagram: [@KLYS59](#)

KONTAKT

Om du har några frågor är du alltid välkommen att höra av dig till kansliet på tel.nr: 070 948 09 63 eller klys@klys.se

Mårten Sandén, ordförande
Ulrica Källén, verksamhetsledare
Carl Liungman, regionalpolitisk strateg
Sara Karkkonen, vik. koordinator